‘Gemeenten willen dat wij hun troep opruimen’

Verpact directeur Hester Klein Lankhorst is ervan geschrokken dat gemeenten de normen voor afvalscheiding mogelijk willen gaan heroverwegen.

Stijn Vos
14 mei 2024

– ANP/Hollandse Hoogte/Bart van Overbeeke

Verpact, die namens producenten de afvalverwerking regelt en bekostigt, is niet te spreken over het besluit van de VNG om de overeenkomst met hen stop te zetten. Volgens de VNG wijst Verpact steeds vaker plasticafval af, omdat het te vervuild zou zijn. Hierdoor komen gemeenten financieel in de problemen. Verpact wijst echter naar de gemeenten: zij leveren immers steeds vaker vervuilde afvalstromen aan.

Afspraken

Klein Lankhorst benadrukt meerdere malen dat gemeenten en Verpact dezelfde doelstelling hebben, namelijk zoveel mogelijk afval recyclen. Om dat te bewerkstelligen zijn afspraken gemaakt, waaronder dat gemeenten een financiële beloning krijgen wanneer ze plasticafval aanleveren met minder dan 15 procent vervuiling. De afgelopen jaren komt het echter steeds vaker voor dat het afval van gemeenten een stuk meer vervuild is. Dan wijst Verpact het af, gaat het de verbrandingsoven in en krijgen gemeenten dus ook geen financiële tegemoetkoming.

Vervuiling

Toen Verpact in 2019 afspraken met de VNG maakte over de inzameling van het plastic, voldeed circa de helft van alle gemeenten aan de afgesproken norm van minder dan 15% vervuiling in het PMD-afval. In 2021 gold dit nog maar voor 1 op de 7 gemeenten. ‘Die

afspraken hebben we samen met gemeenten gemaakt, zegt Klein Lankhorst. 'Dat hebben wij ze niet opgelegd. Het bevreemd ons dat gemeenten zelf vervuild PMD-afval aanleveren en dan aan de andere kant gaan klagen.'

'Over de schutting'

'Ze gooien het over de schutting en wij mogen de troep opruimen', zo vat de directeur de situatie samen. 'Als het ons lag zouden we ook gewoon onderhandelen en waren we nu niet de pers ingegaan, maar ik wil graag onze kant van het verhaal ook laten horen.' En die 'kant' is dus dat het de gemeenten zijn die zich niet aan de afspraken houden die in 2019 zijn gemaakt. Nu willen ze opnieuw om tafel voor een nieuw contract, vanaf 2025.

Norm

Wat daarin precies anders wordt dan de huidige afspraken weet ook Klein Lankhorst nog niet. Ze schrikt ervan dat gemeenten lijken te zinspelen op een versoepeling van de afgesproken 15 procent vervuiling. 'Daar ben ik echt van geschrokken, want dan boer je echt de andere kant op. Dan komt een volledig circulaire economie alleen maar verder weg te staan.' Volgens Verpact is het ook helemaal niet nodig om de norm van 15 procent vervuiling te veranderen. 'Er zijn in Nederland 70 gemeenten die de zaken op orde hebben, waarbij vervuiling geen probleem is. Dus het kan zeker.'

Transparantie

Naast de klachten over het afwijzen van afval verweet de VNG de afvalorganisatie ook een gebrek aan transparantie, maar daar herkent de directeur zich ook niet in. 'Dat verbaasde mij zeer. Heel veel van onze onderzoeken worden samen met gemeenten gedaan. Ze hebben inzicht in alles, alleen bedrijfsgegevens kunnen we niet delen.'

Oorzaken

Wat wil Verpact dan wel? Volgens de organisatie zijn er afvalinzamelingssystemen die bewezen werken. Wat in ieder geval niet werkt, en wat volgens Klein Lankhorst ook de grootste oorzaak is voor de toename van de vervuiling van de PMD-afval, zijn ondergrondse 'dumpcontainers' voor PMD. Daar gooien mensen keer op keer andere dingen in dan plastic. Veel vaker dan wanneer er gewerkt wordt met afvalbakken, of het liefst zakken speciaal voor PMD.

Verplichte systemen

'Wij zouden dan ook het liefst naar een situatie gaan waar gemeenten verplicht moeten kiezen voor een van de bewezen succesvolle systemen', zegt Klein Lankhorst. 'Nu mag je zelf kiezen als gemeente, en als het een zooitje wordt kennelijk klagen bij de instantie die het moet opruimen. De consument betaalt uiteindelijk de rekening.' Volgens Verpact is ook nascheiding wenselijker dan wanneer gemeenten ondergrondse containers voor PMD gebruiken.

Gesprekken

De VNG en Verpact gaan de komende tijd met elkaar om tafel met als doelstelling een nieuwe overeenkomst vanaf 2025. De precieze inzet van de VNG is nog niet duidelijk, maar Verpact is helder. 'Als gemeenten de bronscheiding op orde hebben hoeven wij geen afval meer af te wijzen. Dat is ook niet in ons belang. Als de VNG daadwerkelijk wil inzetten op het verruimen van de vervuilingsnormen dan spelen er simpelweg andere belangen mee dan alleen het bevorderen van de circulaire economie.'